

demések még az üvegtárgyak, főleg a rontott és félig kész darabok, amelyek egyértelműen a helyi gyártásra utalnak.

MESTER EDIT

154. Kiskunfélegyháza, Csanyi út

(Bács-Kiskun megye) A, Á

A Kiskunfélegyházát D-ről elkerülő 451. sz. út nyomvonalán 2002 június-júliusában került sor régészeti feltárássra. Ezt februárban terepbejárás előzte meg, melynek során a felszínen Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttünk.

A közel 4000 m²-es feltárt területen mindössze néhány gödör és egy körárok volt az Árpád-kori telephez sorolható. Az előkerült többi objektum (két kisméretű, földbe mélyített ház, néhány gödör és cölöplyukak), a szegényes leletanyag (kézzel formált bogrács töredéke, sütőharang töredéke) alapján avar korinak tekinthető.

SOMOGYVÁRI ÁGNES

155. Kiskunfélegyháza, Csongrádi út

(Bács-Kiskun megye) Á

A 451. sz. főút Kiskunfélegyházát elkerülő szakaszának tervezett nyomvonalán a 2. sz. lelőhelyen 2002. június 10. és július 11. között a 3+400–3+600 kilométerszelvényben 4310 m² területet kutattunk át, ahol a lelőhelyen elterülő Árpád-kori település laza szerkezetű részét tártuk fel. Az egykor jóval magasabb domb az eltelt évszázadok során jelentősen lekopott, az Árpád-kori leleteket tartalmazó réteg néhol közvetlenül a mai felszín alatt volt.

A feltárt 21 objektum két nagyobb csoportban helyezkedett el. Az egyik helyen három körárok, illetve ennek részlete és 2 gödör, a másik helyen egy nagyméretű körárok (karám) és körülötte, illetve mellette 12 különböző méretű és alakú gödör került elő. Figyelemre méltó két egymás mellett eltemetett szarvasmarha csaknem teljes, illetve részleges maradványa.

A feltárt objektumokból gyér leletanyag: néhány vastárgy, Árpád-kori kerámia és állatcsont került elő. Az edénytöredékek alapján a település kora a 12–13. századra tehető.

V. SZÉKELY GYÖRGY

156. Kiskunfélegyháza, Pap-dűlő

(Bács-Kiskun megye) R, Sz, A, Á

2002. június 13. és augusztus 20. között leletmentő ásatást folytattunk Kiskunfélegyházától DK-re, a Pap-dűlő elnevezésű határrészben (451/3 lh.). Az M5 autópálya Kiskunfélegyházát délről elkerülő szakaszának az E5 főútvonalba való becsatlakozásától indul Csongrád felé a 451. sz. út, melynek 2+460–2+990 méterei között, teljes szélességben 13 500 m² feltárássra került sor. Mivel a

nyomvonalon csak a humuszréteg felső 10–30 cm-ét vették le, ezért a lelőhely csak a kivitelezési munkálatok során, a vízvezető árok ásása közben került elő. A humusztól követően a leletanyag alapján szarmata és Árpád-kori telepjelenségekre számítottunk, azonban ezeken kívül rézkori és avar kori objektumok is előkerültek.

Az út nyomvonala a lelőhelynél közel Ny–K irányban haladva két, ÉK–DNy irányban húzódó természetes földhátat szel át, az egyik keskeny, a másik széles, lapos földplató. Körülöttük mélyebb fekvésű, egykor vízállásos területek helyezkednek el. A régészeti jelenségek, bár a két magaslaton sűrűsödtek, ritkábban a közöttük húzódó, mélyebb fekvésű területen is jelentkeztek.

A lelőhely DNy-i végében egyrétegű, laza szerkezetű, nomád szállás nyomai kerültek elő. A népvándorlás kori telepekről jól ismert tároló- és szemetesgödrök, valamint téglalap alakú karámok mellett nagy számban tártunk fel cölöplyukakat, melyek kerek, felszíni építményekre utaltak. A könnyűszerkezetű, bejáratukkal északkelet felé nyíló építmények valószínűleg jurták lehettek. Az objektumokból előkerült leletanyag legnagyobb részét a kerámiatöredékek teszik ki. A jellegtelen, samottal soványított, durva edénytöredékek mellett előforduló szürke, homokos soványítású, korongolt, bekarcolt hullámvonal- és párhuzamos vonalköteggel díszített edénytöredékek alapján a teleprészletet az avar korra, azon belül a késő avar telepekre olyannyira jellemző sütőharang- és bogrács töredékek teljes hiánya alapján a korábbi időszakra keltezhetjük.

Az avar telepjelenségektől kissé keletebbre, részben a két földhát közötti mélyebb részen és a következő, kissé magasabb földhát Ny-i, meredekebb lejtőjén egy ugyancsak egyrétegű, késő szarmata telep objektumai kerültek elő, elsősorban árkok és karámok, valamint elszórtan egy-egy tároló- és agyaggyerő gödör. A magasabb részek felé haladva egyre sűrűsödtek a telepjelenségek, leginkább a klasszikus méhkas alakú tároló- és hulladékgödrök, valamint kemencék és ideiglenes tüzelőhelyek kerültek elő. Egyetlen ház tartozott a lelőhely e periódusába. Itt került feltárássra egy két helyiségből álló fémfeldolgozó műhely, melynek érdekessége az egyik műhelyrészben előkerült, vesszőfonattal bélelt kút volt. Az objektumokból jól keltezhető kerámiaanyag, fibulák, ezüst fülkarika kerültek elő.

A széles földplató északkeleti részén, futóhomok rétegben közismert típusú házak, árkok, gödrök, szabadteri kemencék jelezték, hogy a terület az Árpád-korban is lakott volt. Eltérően a szokásostól, jelentős mennyiségű kerámia került elő az objektumokból, melyek alapján a teleprészlet a 11–12. századra keltezhető.

Az Árpád-kori objektumok alatt, kötött, löszös-agyagos talajrétegben a bodrogkeresztúri kultúra nagy kiterjedésű telepének részlete került elő. A nyomvonal területén az objektumok három helyen sűrűsödtek,